

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 3.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.3.15>

УДК 34:352

T. M. Kitsak,

*к. держ. упр., доцент, заступник директора з науково-педагогічної роботи
Навчально-наукового інституту адміністрування, державного управління та
професійного розвитку,*

доцент кафедри публічного управління та публічної служби,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-6710-8521>

**РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СЛУЖБУ В ОРГАНАХ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ**

T. Kitsak

PhD in Public Administration, Associate Professor,

*Deputy Director for Scientific and Pedagogical Work of Institute of Public
Administration, Governance and Professional Development, Associate Professor at
the Department of Public Administration and Public Service, Lviv Polytechnic*

National University

**REFORMING THE LEGISLATION ON SERVICE IN LOCAL SELF-
GOVERNMENT BODIES AT THE CURRENT STAGE OF DEVELOPMENT
OF THE PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM IN UKRAINE**

У статті здійснено компаративний аналіз нової та чинної редакцій законів про службу в органах місцевого самоврядування на предмет відповідності загальним підходам щодо організації публічно-службових відносин, закладеним у законі про державну службу та підзаконних нормативних актах.

Обґрунтовано, що чинне законодавство України щодо служби в органах місцевого самоврядування, ухвалене на початку 2000-х років не сприяє організації сучасної професійної публічної служби, оскільки в більшості базується ще на законодавстві 1993 р. про державну службу та відповідних підзаконних актах. З оновленням у 2015 р. законодавства про державну службу виник великий розрив між правовим регулюванням двох видів публічної служби – державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Детально проаналізовано новели закону про службу в органах місцевого самоврядування, зокрема: види посад в органах місцевого самоврядування (виборні посади, на які особи обираються, посади службовців місцевого самоврядування, на які особи призначаються за результатами конкурсу, посади працівників патронатної служби, посади працівників, які виконують функції з обслуговування); підходи до класифікації посад в органах місцевого самоврядування (категорії I, II, III та відповідні підкатегорії); присвоєння рангів посадових осіб місцевого самоврядування; проведення конкурсних відборів на посади; формування кадрового резерву в органах місцевого самоврядування; механізми оцінювання результатів службової діяльності; організація професійного навчання службовців місцевого самоврядування; система оплати праці та матеріального стимулювання службовців місцевого самоврядування, а також інші важливі аспекти правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування.

Проведене дослідження реформування законодавства про службу в органах місцевого самоврядування на сучасному етапі розвитку системи публічного управління в Україні дає підстави зробити висновок, що нова редакція закону закладає передумови для створення професійної служби в органах місцевого самоврядування (розмежування посад службовців місцевого самоврядування та виборних посадових осіб; введення принципу політичної

неупередженості службовців; прозорий конкурсний відбір; оцінювання результатів службової діяльності; кар'єрне просування та ін.) та буде одним із інструментів залучення до сфери публічної служби в широкому сенсі та зокрема до служби в органах місцевого самоврядування кращих фахівців, що сприятиме реалізації започаткованих реформою децентралізації структурних змін системи публічного управління в Україні.

The article provides a comparative analysis of the new and current versions of the laws on service in local self-government bodies as to compliance with the general approaches to the organization of public service relations laid down in the law on civil service and subordinate normative acts.

It is substantiated that the current Ukrainian legislation on service in local self-government bodies, adopted in the early 2000s, does not contribute to the organization of modern professional public service, being mainly based on the 1993 civil service legislation and relevant by-laws. The update of the civil service legislation in 2015 caused a large gap between the legal regulation of two types of public service: civil service and service in local self-government bodies.

The novelties in the law on service in local self-government bodies were analyzed in detail, in particular: types of positions in local self-government bodies (elective positions, competitive positions of local self-government employees, positions of patronage service employees, positions of employees who perform servicing functions); approaches to the classification of positions in local self-government bodies (categories I, II, III and relevant subcategories); assignment of ranks of local self-government officials; holding competitive selections for positions; formation of a personnel reserve in local self-government bodies; mechanisms for evaluating the results of official activities; organization of professional training of local self-government employees; the system of remuneration and material incentives for local self-government employees, as well as other important aspects of legal regulation of service in local self-government bodies.

The study of the reform of the legislation on service in local self-government bodies at the current stage of development of the public administration system in Ukraine gives grounds to conclude that the new version of the law lays down the

prerequisites for the creation of professional service in local self-government bodies (delimitation of positions of local self-government employees and elective officials; introduction of the principle of political impartiality of employees; transparent competitive selection; evaluation of the results of official activity; career advancement, etc.) and will be one of the tools for attracting the best specialists to the field of public service in a broad sense, and in particular to service in local self-government bodies, which will contribute to the implementation of structural changes in the public administration system in Ukraine initiated by the decentralization reform.

Ключові слова: *публічне управління, публічна служба, державна служба, служба в органах місцевого самоврядування, кадрова політика, децентралізація, місцеве самоврядування, професійна компетентність.*

Keywords: *public administration, public service, civil service, service in local self-government bodies, personnel policy, decentralization, local self-government, professional competence.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Успішність реформи децентралізації, яка передбачає формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, узгодження інтересів держави та територіальних громад неможлива без належного кадрового забезпечення в органах місцевого самоврядування (далі – ОМС).

Чинне законодавство України щодо служби в органах місцевого самоврядування, ухвалене на початку 2000-х років не сприяє організації сучасної професійної публічної служби, оскільки в більшості базується ще на законодавстві 1993 р. про державну службу та відповідних підзаконних актах. З оновленням у 2015 р. законодавства про державну службу виник великий розрив між правовим регулюванням двох видів публічної служби – державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Проблема реформування законодавства щодо служби в органах місцевого самоврядування є актуальною та нагальною. Свідченням цьому є результати дослідження Ради Європи «Загальні потреби у професійному навчанні посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» [1], яке було проведене з 6 листопада до 7 грудня 2023 р. та в якому взяли участь 6795 посадових осіб місцевого самоврядування (з 24 областей та всіх рівнів ОМС). Відповідно до результатів цього дослідження, проблема нестабільності законодавства, що регулює діяльність ОМС є ваговою в переліку найбільших проблем в діяльності ОМС територіальних громад (таблиця 1.):

Таблиця 1. Місце проблеми нестабільності законодавства, що регулює діяльність ОМС серед проблем в діяльності ОМС територіальних громад

Рівні посад ОМС	Відсоток респондентів, які віднесли нестабільність законодавства до переліку найбільших проблем в діяльності ОМС територіальних громад	Місце проблеми нестабільності законодавства в переліку найбільших проблем в діяльності ОМС територіальних громад
Керуючі справами, посадові особи виконавчих апаратів, депутати обласних рад	42,4%	4 із 13
Керуючі справами, посадові особи виконавчих апаратів, депутати районних рад	43,4%	3 із 12
Посадові особи місцевого самоврядування та депутати місцевих (сільських/селищних/міських) рад	37,3%	3 із 13
Старости	26 %	6 із 13

Джерело: сформовано на основі [1]

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідженням різних аспектів служби в ОМС займалися такі науковці: Демченко М. [2], Бойко О. [3], Кирий С. [4], Лазебна І., Динник І. [5], Лопушинський І., Філіпова В., Плющ М. [66], Молчанова Ю. [7], Падалко Г. [8, 9], Поп’юк Л. [10], Примуш М., Ярош Я. [11], Ткаченко Г. [12], Щебетун І., Волошина К. [13] та ін. Кожен з них вніс свій вклад у дослідження служби в

ОМС, зокрема Демченко М. [2]: правові аспекти розвитку муніципальних фінансів, аналіз статуту окремої громади щодо системи відкритості та прозорості місцевого самоврядування; Бойко О. [3]: реформування ОМС через призму європейських стандартів; Кирий С. [4]: служба в ОМС як вид публічної служби; Лазебна І., Динник І. [5]: організація та функціонування служби в ОМС шляхи її вдосконалення на основі досвіду скандинавських країн; Лопушинський І., Філіпова В., Плющ М. [6]: питання проходження служби в ОМС, недосконалість чинного законодавства, проблеми деполітизації; Молчанова Ю. [7]: перспективи розвитку служби в ОМС як індивідуальної форми участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення; Падалко Г. [8, 9]: аналіз європейських стандартів організації та функціонування служби в ОМС та концептуальні проблеми теорії та практики служби в ОМС в Україні; Поп'юк Л. [10]: професіоналізація та формування позитивного іміджу служби в ОМС; Примуш М., Ярош Я. [11]: напрями реформування місцевого самоврядування з урахуванням реформ, аналіз впливу владно-політичних інститутів на ОМС; Ткаченко Г. [12]: аналіз правових засад служби в ОМС в Україні; Щебетун І., Волошина К. [13]: аналіз Європейської хартії місцевого самоврядування.

Однак означені наукові розвідки не мали предметом дослідження реформування законодавства про службу в органах місцевого самоврядування на сучасному етапі розвитку системи публічного управління в Україні, зокрема в частині впровадження оновленої нормативної бази.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є компаративний аналіз нової та чинної редакцій законів про службу в органах місцевого самоврядування на предмет відповідності загальним підходам щодо організації публічно-службових відносин, закладеним у законі про державну службу та підзаконних нормативних актах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

2 травня 2023 р. Верховна Рада України прийняла в новій редакції Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [14] (надалі – нова редакція Закону).

Нова редакція Закону (крім двох його норм розділу «Прикінцеві та перехідні положення») набирає чинності через 6 місяців з дня опублікування (дата опублікування – 20 липня 2023 р.), але не раніше ніж через 6 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні. Варто зазначити, що одна з двох норм, яка вже набула чинності поставила перед Кабінетом Міністрів України завдання:

- забезпечити прийняття та набрання чинності одночасно з набранням чинності новою редакцією Закону підзаконних нормативно-правових актів;

- у шестимісячний строк з дня набрання чинності новою редакцією Закону привести свої нормативно-правові акти та забезпечити приведення міністерствами, іншими ЦОВВ їх нормативно-правових актів у відповідність із цим законом [14].

Таким чином, закон створив умови для своєчасного розроблення та підготовки до впровадження всього масиву необхідних підзаконних нормативних актів, які набудуть чинності одночасно із новою редакцією Закону.

На відміну від чинного Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07 червня 2001 р. № 2493-III (далі – чинна редакція Закону) [15] нова його редакція передбачає досить детальне **правове регулювання служби в органах місцевого самоврядування** [16], зокрема – визначає принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної служби в ОМС, що функціонує в інтересах (спільних інтересах) територіальних громад, а також умови та порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до служби в ОМС [14].

Загалом позитивом нової редакції Закону [14] є його **максимальна адаптація до норм (підходів та принципів), які застосовуються на державній службі** згідно з чинним Законом України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII [17].

Щодо **посад в органах місцевого самоврядування**, то нова редакція Закону [14] дещо розширює існуючу класифікацію (таблиця 2), зокрема виокремлює посади працівників патронатної служби та працівників ОМС, які виконують функції з обслуговування.

Таблиця 2. Види посад в органах місцевого самоврядування

Чинна редакція Закону [15]	Нова редакція Закону [14]
1) виборні посади, на які особи обираються на місцевих виборах	1) виборні посади, на які особи обираються на місцевих виборах або обираються відповідною радою з числа її депутатів, або затверджуються відповідною радою, з визначеними повноваженнями щодо виконання завдань і функцій місцевого самоврядування;
2) виборні посади, на які особи обираються або затверджуються відповідною радою;	
3) посади, на які особи призначаються сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради на конкурсній основі чи за іншою процедурою, передбаченою законодавством України.	2) посади службовців місцевого самоврядування, на які особи призначаються за результатами конкурсу або за іншою процедурою, з визначеними повноваженнями щодо виконання завдань і функцій місцевого самоврядування;
–	3) посади працівників патронатної служби, на які особи призначаються сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті (у разі створення), районної, обласної ради на строк його повноважень відповідно до законодавства про працю з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом, для організаційного, інформаційного та експертно-аналітичного забезпечення здійснення повноважень відповідним головою;
–	4) посади працівників ОМС, які виконують функції з обслуговування, визначені відповідною радою на підставі критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України. Особи призначаються на такі посади і звільняються з таких посад відповідно до законодавства про працю.

Джерело: сформовано на основі [14, 15]

Класифікація посад в органах місцевого самоврядування відповідно до нової редакції Закону [14] теж змінюється, та за аналогією із підходом, застосованим для класифікації посад державної служби – ділиться на три категорії (таблиця 3).

Таблиця 3. Класифікація посад в органах місцевого самоврядування

Чинна редакція Закону [15]	Нова редакція Закону [14]
<p>перша категорія - посади Київського міського голови, голів обласних рад та Севастопольського міського голови;</p> <p>друга категорія - посади Сімферопольського міського голови, міських (міст - обласних центрів) голів; заступників голів обласних рад та Севастопольського міського голови, заступника міського голови - секретаря Київської міської ради;</p> <p>третя категорія - посади перших заступників та заступників міських голів (міст - обласних центрів) з питань діяльності виконавчих органів ради; секретарів міських (міст - обласних центрів та міста Сімферополя) рад, міських голів (міст обласного і республіканського в Автономній Республіці Крим значення, крім міст - обласних центрів), голів районних, районних у містах рад; керуючих справами виконавчих апаратів обласних та Севастопольської міської рад;</p> <p>четверта категорія - посади голів постійних комісій з питань бюджету обласних, Київської та Севастопольської міських рад (у разі коли вони працюють у раді на постійній основі), керівників управлінь і відділів виконавчого апарату обласних, Севастопольської міської та секретаріату Київської міської рад, секретарів міських (міст обласного і республіканського в Автономній Республіці Крим значення) рад, заступників міських (міст обласного і республіканського в Автономній Республіці Крим значення) голів з питань діяльності виконавчих органів ради, керуючих справами (секретарів) виконавчих комітетів, директорів, перших заступників, заступників директорів департаментів міських (міст обласного і республіканського в Автономній Республіці Крим значення) рад, міських (міст районного значення) голів, селищних і сільських голів, посади заступників голів районних рад;</p>	<p>категорія I - посади:</p> <p>керуючого справами виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради; керуючого справами виконавчого апарату районної, обласної ради; керуючого справами секретаріату (апарату) Київської, Севастопольської міської ради;</p> <p>керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради із статусом юридичної особи публічного права, їх заступників;</p> <p>підкатегорії:</p> <p>I-1 - посади керуючих справами в ОМС;</p> <p>I-2 - посади керівників виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради із статусом юридичної особи публічного права, їх заступників.</p>

Чинна редакція Закону [15]	Нова редакція Закону [14]
<p>п'ята категорія - посади керуючих справами виконавчих апаратів районних рад, керуючих справами (секретарів) виконавчих комітетів районних у містах рад, помічників голів, радників (консультантів), спеціалістів, головних бухгалтерів управлінь і відділів виконавчого апарату обласних, секретаріатів Київської та Севастопольської міських рад, керівників управлінь, відділів та інших виконавчих органів міських (міст обласного і республіканського в Автономній Республіці Крим значення) рад та їх заступників, керівників відділів (підвідділів) у складі самостійних управлінь, відділів виконавчих органів міських (міст обласного значення) рад, посади заступників міських (міст районного значення), сільських, селищних голів з питань діяльності виконавчих органів ради, секретарів міських (міст районного значення), сільських, селищних рад, старост;</p> <p>шоста категорія - посади керуючих справами (секретарів) виконавчих комітетів міських (міст районного значення), сільських, селищних рад, керівників структурних підрозділів виконавчого апарату районних та секретаріатів районних у містах Києві та Севастополі рад та їх заступників, керівників управлінь, відділів та інших структурних підрозділів виконавчих органів міських (міст районного значення), районних у містах рад та їх заступників, помічників голів, радників, консультантів, начальників секторів, головних бухгалтерів, спеціалістів управлінь, відділів, інших структурних підрозділів виконавчих органів міських (міст обласного значення та міста Сімферополя) рад;</p>	<p>категорія II - посади: керівників структурних підрозділів апарату сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради, їх заступників; керівників структурних підрозділів відділів, управлінь та інших виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради із статусом юридичної особи публічного права, їх заступників; керівників структурних підрозділів виконавчого апарату районної, обласної ради, їх заступників; керівників структурних підрозділів секретаріату (апарату) Київської, Севастопольської міської ради, їх заступників;</p> <p>підкатегорії: II-1 - посади керівників самостійних структурних підрозділів апарату сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради, секретаріату (апарату) Київської, Севастопольської міської ради, виконавчого апарату районної, обласної ради, виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради із статусом юридичної особи публічного права та їх заступників; II-2 - посади керівників структурних підрозділів у складі самостійних структурних підрозділів апарату сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради, секретаріату (апарату) Київської, Севастопольської міської ради, виконавчого апарату районної, обласної ради, виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі створення) ради із статусом юридичної особи публічного права та їх заступників.</p>
<p>сьома категорія - посади радників, консультантів секретаріатів районних у містах рад, спеціалістів виконавчих органів районних у містах, міських (міст районного значення) рад, спеціалістів виконавчих органів сільських, селищних рад.</p>	<p>категорія III - посади головних спеціалістів, провідних спеціалістів, спеціалістів, інші посади службовців місцевого самоврядування, не віднесені до категорій I і II.</p> <p>підкатегорії: III-1 - посади головних спеціалістів в ОМС; III-2 - посади провідних спеціалістів в ОМС; III-3 - посади спеціалістів в ОМС.</p>

Як і питання класифікації посад, *ранги посадових осіб місцевого самоврядування* згідно з новою редакцією Закону [14] присвоюватимуться за підходами, які застосовані в державній службі (їх кількість та періодичність присвоєння чергового рангу уніфіковано з державними службовцями).

Важливою новелою є запровадження функції *«керівника служби»*, повноваження якого визначені в статті 16 і є еквівалентними повноваженням голови державної служби, передбачених законом про державну службу. Це сприятиме підвищенню професіоналізму управління апаратом, особливо для категорій II та III, коли керівник служби не є обраним посадовцем. Керівники служб вперше отримують професійну допомогу в управлінні кадрами, а саме, *службу управління персоналом* – структурний підрозділ або окрему посаду фахівця з кадрової роботи (стаття 17) [18].

Таблиця 4. Ранги посадових осіб місцевого самоврядування

Чинна редакція Закону [15]	Нова редакція Закону [14]
<p>Встановлюються такі ранги посадових осіб місцевого самоврядування, особам, які займають посади, віднесені до:</p> <p>першої категорії – 3, 2 і 1 ранг; другої категорії – 5, 4 і 3 ранг; третьої категорії – 7, 6 і 5 ранг; четвертої категорії – 9, 8 і 7 ранг; п'ятої категорії – 11, 10 і 9 ранг; шостої категорії – 13, 12 і 11 ранг; сьомої категорії – 15, 14 і 13 ранг.</p> <p>Черговий ранг присвоюється за умови, якщо посадова особа успішно відпрацювала на займаній посаді не менш як 2 роки.</p>	<p>Присвоюються такі ранги службовцям місцевого самоврядування, які займають посади категорій:</p> <p>I – 1, 2, 3 ранг; II – 3, 4, 5, 6 ранг; III – 6, 7, 8, 9 ранг.</p> <p>Черговий ранг у межах відповідної категорії посад присвоюється службовцю місцевого самоврядування через кожні три роки служби на посаді (посадах) службовця місцевого самоврядування після присвоєння попереднього рангу.</p>

Джерело: сформовано на основі [14, 15]

Нова редакція Закону [14] змінює також підходи до організації та *проведення конкурсних відборів на посади* в ОМС. Зокрема конкурс буде проводити конкурсна комісія, утворена керівником служби, у складі не менше 5-ти членів, а у виконавчих органах із статусом юридичної особи публічного права із загальною чисельністю службовців місцевого самоврядування до 10 осіб – не менше 3-х членів.

Кандидати на зайняття посади службовця місцевого самоврядування проходять **тестування**. Кандидати, які пройдуть тестування, проходять співбесіду та/або інші види оцінювання.

Позитивом є обов'язок ОМС забезпечувати **відеофіксацію конкурсного відбору** на посаду службовця місцевого самоврядування категорії I з подальшим оприлюдненням на офіційному веб-сайті ОМС відеозапису співбесіди переможця відповідного конкурсного відбору. Це сприятиме неупередженості та забезпечить прозорість і гласність добору персоналу на найвищі посади в ОМС.

Результатами конкурсу буде визначення **переможця** на зайняття посади службовця місцевого самоврядування, а також **другого за результатами конкурсу кандидата** на зайняття посади службовця місцевого самоврядування (за наявності). Переможцем конкурсу та другим за результатами конкурсу кандидатом на зайняття посади службовця місцевого самоврядування є особи, які за результатами складення загального рейтингу кандидатів зайняли відповідно перше та друге місце. У разі проведення одного конкурсу на декілька посад службовців місцевого самоврядування категорії II або III, конкурсна комісія визначатиме переможців конкурсу відповідно до кількості посад, на які проводився конкурс. Наступні за переможцями у рейтингу кандидати відповідно до кількості посад, на які проводився конкурс, будуть другими за результатами конкурсу кандидатами на зайняття таких посад [16].

Другий за результатами конкурсу кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування матиме право на призначення на посаду без конкурсу упродовж 1 року з дня прийняття конкурсною комісією рішення про результати конкурсу, якщо посада стане вакантною, а також у разі, якщо переможець конкурсу відмовився від зайняття посади або йому відмовлено у призначенні на посаду за результатами спеціальної перевірки. У разі проведення одного конкурсу на декілька посад службовців місцевого самоврядування категорії I, II або III **відкладене право** другого за результатами конкурсу кандидата на зайняття посади службовця місцевого самоврядування категорії I, II або III першочергово реалізується тією особою, рейтинг якої є вищим [16].

Нова редакція Закону [14] концептуально змінює також підхід до **формування кадрового резерву** в ОМС (таблиця 5.)

Таблиця 5. Кадровий резерв в органах місцевого самоврядування

Чинна редакція Закону [15]	Нова редакція Закону [14]
<p>За рішенням ОМС створюється кадровий резерв для зайняття посад і просування по службі, який затверджується сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради.</p> <p>До кадрового резерву зараховуються особи, які виявили бажання зайняти посаду в ОМС і мають відповідну кваліфікацію та освіту або здобувають її.</p>	<p>Кадровий резерв формується з кандидатів на посади службовців місцевого самоврядування, які мають відкладене право на зайняття посади в ОМС.</p> <p>Упродовж одного року з дня зарахування до кадрового резерву кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування за рішенням керівника служби може бути призначений (за його згодою) на рівнозначну або нижчу посаду в ОМС з урахуванням його професійної компетентності.</p>

Джерело: сформовано на основі [14, 15]

Як видно із таблиці 5, кадровий резерв відповідно до нової редакції Закону [14] формується виключно з осіб, які брали участь в конкурсах, та відповідають встановленим кваліфікаційним вимогам. Такий підхід *мінімізує корупційні ризики*, які містить чинна редакція Закону [15] – можливість просування по службі посадової особи місцевого самоврядування, зарахованої до кадрового резерву, за рішенням сільського/селищного/міського голови, голови районної/районної у місті/обласної ради поза конкурсом.

Також варто зауважити, що чинний Закон України «Про державну службу» [17] не передбачає застосування системи кадрового резерву на державній службі, що є, на нашу думку [19], значним його недоліком.

Оцінювання результатів службової діяльності службовця відповідно до нової редакції Закону [14] на відміну від чинної редакції [15] здійснюється за підходами, які використовуються на державній службі, тобто *за показниками результативності, ефективності та якості* (таблиця 6).

Варто зазначити також, що чинна редакція Закону [15] не містила норм щодо проведення щорічної оцінки виконання посадовими особами місцевого самоврядування покладених на них завдань та обов'язків. Це було предметом правового регулювання підзаконного нормативного акта – Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. № 1440 [20].

Таблиця 6. Оцінювання результатів службової діяльності

Чинна редакція Закону [15]	Нова редакція Закону [14]
<p>З метою оцінки ділових та професійних якостей, а також кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, крім осіб, зазначених у частині другій цієї статті, посадові особи місцевого самоврядування один раз на 4 роки підлягають атестації.</p> <p>Атестаційна комісія створюється за рішенням сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради. Головою атестаційної комісії призначається секретар сільської, селищної, міської ради, заступник голови районної у місті, районної, обласної ради. У сільських, селищних радах з нечисленними виконавчими органами (до 5 осіб) атестацію може проводити сільський, селищний голова.</p> <p>Результати атестації мають рекомендаційний характер.</p>	<p>Результати службової діяльності службовців місцевого самоврядування щороку підлягають оцінюванню для визначення ступеня досягнення встановлених завдань за показниками результативності, ефективності та якості виконання таких завдань.</p> <p>Оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування здійснюється:</p> <ul style="list-style-type: none"> - посади категорії I – сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті (у разі створення), районної, обласної ради. - посади категорій II і III – їх безпосереднім керівником та керівником самостійного структурного підрозділу (за наявності). <p>Порядок оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування затверджується відповідною радою.</p>

Джерело: сформовано на основі [14, 15]

Також чинна редакція Закону [15] не містила норм щодо організації навчання і підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, однак нова редакція Закону [14] використовує вже апробований законодавством про державну службу підхід щодо **професійного навчання**:

- створення умов для підвищення рівня професійної компетентності шляхом професійного навчання;
- закріплення видів професійного навчання (підготовка, підвищення кваліфікації, стажування, самоосвіта);
- окреслення сфери (публічного управління та адміністрування), у якій здійснюється професійне навчання.

Таблиця 7. Професійне навчання службовців місцевого самоврядування

Чинна редакція Закону [15]	Нова редакція Закону [14]
<p>Організація навчання і підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування ... забезпечуються у порядку, передбаченому законом.</p>	<p>Службовцям місцевого самоврядування створюються умови для їх постійного професійного розвитку шляхом професійного навчання (підготовки, підвищення кваліфікації, стажування, самоосвіти) з урахуванням результатів визначення відповідних потреб.</p> <p>Професійне навчання службовців місцевого самоврядування, зокрема у сфері публічного управління та адміністрування, проводиться за рахунок коштів державного, місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством, через систему професійного навчання в закладах освіти, установах, організаціях незалежно від форми власності, що мають право надавати освітні послуги, у тому числі за кордоном.</p> <p>Професійне навчання службовців місцевого самоврядування проводиться упродовж проходження служби, а підвищення кваліфікації - не рідше одного разу на три роки.</p>

Джерело: сформовано на основі [14, 15]

Оскільки чинне Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [21], як впливає з його назви, вже поширене на посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, то очевидно воно й буде основним підзаконним нормативним актом щодо професійного навчання службовців місцевого самоврядування і після набуття чинності новою редакцією Закону [14]. Аргументом на користь цього твердження є факт, що це Положення було затверджене у 2019 р., тобто вже після набуття чинності новою редакцією закону «Про державну службу» [17] та поширення його на посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад .

Окрему увагу варто звернути на правове регулювання **заробітної плати** посадових осіб місцевого самоврядування. Зокрема чинна редакція Закону [15] визначає, що «посадові особи одержують заробітну плату, розмір якої має забезпечувати достатній життєвий рівень», а «умови оплати праці посадових осіб місцевого самоврядування визначаються Кабінетом Міністрів України».

Натомість нова редакція Закону [14] визначає, що схема посадових окладів службовців місцевого самоврядування складатиметься з мінімального

посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії III, та міжпосадових співвідношень такого посадового окладу з іншими посадовими окладами у коефіцієнтах (таблиця 8).

Таблиця 8. Розмір посадових окладів службовців місцевого самоврядування

Категорія посади	Мінімальний розмір посадового окладу	Максимальний розмір посадового окладу
I	С (не менше, ніж $A+100\%$)	Д (не більше, ніж $A+400\%$)
II	В (не менше, ніж $A+30\%$)	не більше С
III	не менше А (А – мінімальна заробітна плата, встановлена законом на 1 січня відповідного року)	не більше В

Джерело: сформовано на основі [14]

Відповідно нової редакції Закону [14], заробітна плата *службовця місцевого самоврядування* складатиметься з: 1) основної заробітної плати – посадового окладу; 2) надбавки за вислугу років (3 % посадового окладу службовця місцевого самоврядування за кожний рік стажу служби, але не більше 50 %), надбавки за ранг (визначатимуться відповідною радою), премії та доплати за додаткове навантаження; 3) інших грошових виплат – допомоги до щорічної основної відпустки, допомоги для вирішення соціально-побутових питань та інших заохочувальних і компенсаційних виплат.

Умови оплати праці *працівників патронатної служби* (радника, консультанта, помічника, керівника патронатної служби) визначатимуться сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою за пропозицією відповідного голови в межах витрат на оплату праці. Посадові оклади радника, консультанта, помічника встановлюватимуться в межах посадових окладів службовців місцевого самоврядування, які займають посади категорії III, а керівника патронатної служби – службовців місцевого самоврядування, які займають посади категорії II.

Заробітна плата *виборної посадової особи* складатиметься з: 1) основної заробітної плати – посадового окладу; 2) надбавки за вислугу років, премії; 3) інших грошових виплат – допомоги до щорічної основної відпустки, допомоги

для вирішення соціально-побутових питань та інших заохочувальних і компенсаційних виплат [16].

Загалом наведений підхід до визначення розмірів посадових окладів (таблиця 8) відповідає принципу правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності місцевого самоврядування та буде сприяти справедливому співвідношенню розмірів заробітних плат різних категорій службовців.

Попри це, Закон не передбачає обмеження «верхньої межі» зарплати, і це породжує занепокоєння щодо можливих зловживань. З огляду на це, законодавець заклав певний «запобіжник: рішення про встановлення премії, доплати за додаткове навантаження, інших грошових виплат з їх обґрунтуванням мають оприлюднюватись на офіційному веб-сайті відповідної ради. Вочевидь, ініціатори такої ідеї покладаються на сумлінність при прийнятті рішень по оплаті праці та громадський контроль [22].

Окремий розділ нової редакції Закону [14] присвячений **правовому регулюванню служби в органах місцевого самоврядування виборних посадових осіб**. Зокрема на виборних посадових осіб не поширюються положення нового Закону щодо: 1) поділу посад на категорії та присвоєння рангів службовців місцевого самоврядування; 2) обмеження максимального віку вступу на службу в ОМС та для її проходження; 3) порядку вступу громадян України на службу в ОМС за результатами конкурсу та встановлення випробування (крім участі виборної посадової особи у конкурсі як кандидата на зайняття вакантної посади службовця місцевого самоврядування); 4) порядку просування по службі в ОМС; 5) оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування; 6) надання іншої рівнозначної посади або переведення на іншу посаду; 7) притягнення до дисциплінарної відповідальності; 8) політичної неупередженості [16].

Загалом Закон є важливим кроком на шляху до гармонізації положень державної служби та служби в органах місцевого самоврядування; він чітко розмежовує виборні та адміністративні/професійні посади в органах місцевого самоврядування; регулює питання щодо патронатної служби; удосконалює процедури відкритого добору на підставі конкурсної процедури, запобігання

політизації службовців місцевого самоврядування, їхньої професійної підготовки та підвищення кваліфікації. У ньому також розглядаються етичні питання (ситуації конфлікту інтересів, принцип несумісності, загальні правила підзвітності) у тісному взаємозв'язку з іншим відповідним законодавством, наприклад, у сфері боротьби з корупцією [23].

Проте, попри наведені переваги нової редакції Закону [14], він містить деякі недоліки, які потребують доопрацювання (хоча б на рівні підзаконних актів):

- не передбачене обмеження «верхньої межі» заробітної плати службовців місцевого самоврядування, і це породжує занепокоєння щодо можливих зловживань;

- не визначено часу зберігання на сайті ОМС оприлюдненого відеозапису співбесіди переможця конкурсного відбору на посаду службовця місцевого самоврядування категорії І, що теж може спричиняти різні маніпуляції і зловживання;

- незрозуміло із статті 22 нової редакції Закону [14] ким (якою конкретно посадовою особою) оприлюднюється оголошення про проведення конкурсу та з якою інформацією. Аналогічно не визначено конкретної посадової особи, яка оприлюднює інформацію про результати конкурсу (п. 3 статті 26), що теж може викликати різні зловживання;

- необґрунтованим видається незарахування до стажу, що дає право на щорічну додаткову відпустку періодів навчання для підвищення рівня професійної компетентності з відривом від служби (п. 2 статті 55), якщо на строк підвищення кваліфікації за службовцем місцевого самоврядування зберігаються його посада та середня заробітна плата (п. 6 статті 39).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Проведене дослідження реформування законодавства про службу в органах місцевого самоврядування на сучасному етапі розвитку системи публічного управління в Україні дає підстави зробити такі висновки:

- нова редакція Закону [14], який набуде чинності через 6 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні передбачає закладення передумов для створення професійної служби в ОМС (розмежування посад

службовців місцевого самоврядування та виборних посадових осіб; введення принципу політичної неупередженості службовців; прозорий конкурсний відбір; оцінювання результатів службової діяльності; кар'єрне просування та ін.) та буде одним із інструментів залучення до сфери публічної служби в широкому сенсі та зокрема до служби в органах місцевого самоврядування кращих фахівців, що сприятиме реалізації започаткованих реформою децентралізації структурних змін системи публічного управління в Україні;

- установа залежності між найнижчою та найвищою заробітною платою в органі місцевого самоврядування забезпечить належний рівень оплати праці, та як наслідок – дасть можливість залучити до служби в органах місцевого самоврядування більш конкурентних фахівців на ринку праці;

- уніфікація підходів щодо формування та реалізації публічно-службових відносин на службі в органах місцевого самоврядування та на державній службі сприятиме підвищенню ефективності публічного управління загалом та системи публічної служби зокрема.

Перспективи подальших розвідок щодо оновленого законодавства про службу в органах місцевого самоврядування лежать в площині досліджень його впливу на ефективність кадрової політики у сфері публічної служби в Україні.

Література

1. Загальні потреби у професійному навчанні посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад. URL: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/TNA_19.12.2023_rev2.pptx (дата звернення: 15.02.2024).

2. Демченко М.О. Правові аспекти розвитку та вдосконалення окремих інститутів місцевого самоврядування, участь громадян у цьому процесі. *Розвиток місцевого самоврядування як чинник демократизації суспільства: збірник тез доповідей Маріупольського державного університету*, м. Київ 27 квітня 2023 р. С. 17–21.

3. Бойко О. Служба в органах місцевого самоврядування: заручник чи провайдер. URL: <https://rubryka.com/blog/service-in-local-self-government/> (дата звернення: 15.02.2024).

4. Кирій С.Л. Служба в органах місцевого самоврядування як вид публічної служби. *Державне будівництво*. 2018. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVu_2018_2_17 (дата звернення: 15.02.2024).

5. Лазебна І.В., Динник І.П. Служба в органах місцевого самоврядування: українські реалії та зарубіжний досвід // *Вісник Херсонського національного технічного університету* № 2(85). 2023. С. 254-259. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/279/269 (дата звернення: 15.02.2024).

6. Лопушинський І., Філіппова В., Плющ Р. Служба в органах місцевого самоврядування України: Новації законодавчого забезпечення. *Expert: Paradigm of Law and Public Administration*. 2022. Вип. (1). С. 103–113. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-1\(19\)-103-113](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-1(19)-103-113) (дата звернення: 15.02.2024).

7. Молчанова Ю.Ю. Служба в органах місцевого самоврядування як індивідуальна форма участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення: сучасний стан, перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2018. Вип. 51(1). С. 61-65. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_51\(1\)__14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_51(1)__14) (дата звернення: 15.02.2024).

8. Падалко Г.В. Служба в органах місцевого самоврядування в Україні: концептуальні проблеми теорії та практики. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 117-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2012_1_30 (дата звернення: 15.02.2024).

9. Падалко Г.В. Служба в органах місцевого самоврядування у зарубіжних країнах: європейські стандарти організації та функціонування. *Форум права*. 2013. № 1. С. 751-757. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (дата звернення: 15.02.2024).

10. Поп'юк Л.В. Служба в органах місцевого самоврядування: професіоналізація та формування позитивного іміджу. *Ефективність державного управління*. 2013. Вип. 37. С. 331-336. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2013_37_46 (дата звернення: 15.02.2024).

11. Примуш М.В., Ярош Я.Б. Шляхи реформування органів місцевого самоврядування в Україні у контексті зарубіжного досвіду. *Політичне життя*.

2021. № 1. С. 31–40. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2021.1.5> (дата звернення: 15.02.2024).

12. Ткаченко Г.С. Правові засади служби в органах місцевого самоврядування в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 8. С. 103–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2017_8_22 (дата звернення: 15.02.2024).

13. Щебетун І.С., Волошина К.Ю. Проблеми реформування місцевого самоврядування: зарубіжний досвід та українські реалії. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2022. № 2. С. 82–91. URL: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.2.9> (дата звернення: 15.02.2024).

14. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 02 травня 2023 р. № 3077-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text> (дата звернення: 15.02.2024).

15. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 червня 2001 р. № 2493-III (редакція від 01.08.2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення: 15.02.2024).

16. Дерещ В. Що нового містить Закон «Про службу в органах місцевого самоврядування». URL: <https://pravo.org.ua/blogs/shho-novogo-mistyt-zakon-pro-sluzhbu-v-organah-mistsevogo-samovryaduvannya/> (дата звернення: 15.02.2024).

17. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII (редакція від 01.01.2024 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 15.02.2024).

18. Висновок SIGMA стосовно проєкту Закону «Про службу в органах місцевого самоврядування». URL: <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/43164.pdf> (дата звернення: 15.02.2024).

19. Кіцак Т.М. Проблемні аспекти впровадження та корупційні ризики нового законодавства України про державну службу / Кіцак Т.М. // *Журнал «ДЕРЖСЛУЖБОВЕЦЬ»* №5/2016. С. 10-11.

20. Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. № 1440 (редакція від 18.08.2017 р.). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.02.2024).

21. Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад: постанова Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2019 р. № 106 (редакція від 03.01.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-%D0%BF#n14> (дата звернення: 15.02.2024).

22. Новий Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»: нова якість служби // *Децентралізація*, 02.05.2023 р. URL: <https://decentralization.ua/news/16506?page=232> (дата звернення: 15.02.2024).

23. Висновок Центру експертизи доброго врядування в межах програми «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні» щодо законопроекту № 6504. URL: https://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/CoE-LEX_LSG-service_No.6504_as-of-5-August-2022_FINAL_UKR.pdf (дата звернення: 15.02.2024).

References

1. Programme “Strengthening Good Democratic Governance and Resilience in Ukraine” (2023), “General needs for professional training of local self-government officials and deputies of local councils”, [Online], available at: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/TNA_19.12.2023_rev2.pptx (Accessed 15 February 2024).

2. Demchenko, M.O. (2023), “Legal aspects of development and improvement of individual institutions of local self-government, participation of citizens in this process”, *Rozvytok mistsevoho samovriaduvannia yak chynnyk demokratyzatsii suspilstva: zbirnyk tez dopovidei Mariupolskoho derzhavnoho universytetu*, pp. 17–21 (Accessed 15 February 2024).

3. Boiko, O. (2022), “Service in local self-government bodies: hostage or provider”, [Online], available at: <https://rubryka.com/blog/service-in-local-self-government/> (Accessed 15 February 2024).

4. Kyrii, S.L. (2018), “Service in local self-government bodies as a type of public service”, *Derzhavne budivnytstvo*, [Online], vol. 2, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2018_2_17 (Accessed 15 February 2024).

5. Lazebna, I.V. and Dynnyk, I.P. (2023), “Service in local self-government bodies: Ukrainian realities and foreign experience”, *Visnyk Khersonskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu*, [Online], vol. 2(85), pp. 254-259, available at: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/279/269 (Accessed 15 February 2024).

6. Lopushynskyi, I., Filippova, V. and Pliushch, R. (2022), “Service in local self-government bodies of Ukraine: Innovations in legislative support”, *Expert: Paradigm of Law and Public Administration*, [Online], vol. 1, pp. 103–113, available at: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-1\(19\)-103-113](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-1(19)-103-113) (Accessed 15 February 2024).

7. Molchanova, Yu.Yu. (2018), “Service in local self-government bodies as an individual form of participation of members of the territorial community in solving issues of local importance: current state, development prospects”, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya Pravo* [Online], vol. 51(1), pp. 61-65, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_51\(1\)__14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_51(1)__14) (Accessed 15 February 2024).

8. Padalko, H.V. (2012), “Service in local self-government bodies in Ukraine: conceptual problems of theory and practice”, *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, [Online], vol. 1, pp. 117-123, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2012_1_30 (Accessed 15 February 2024).

9. Padalko, H.V. (2013), “Service in local self-government bodies in foreign countries: European standards of organization and functioning”, *Forum prava*, [Online], vol. 1, pp. 751-757, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (Accessed 15 February 2024).

10. Popiuk, L.V. (2013), “Service in local self-government bodies: professionalization and formation of a positive image”, *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, [Online], vol. 37, pp. 331-336, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2013_37_46 (Accessed 15 February 2024).

11. Prymush, M.V. and Yarosh, Ya.B. (2021), “Ways of reforming local self-government bodies in Ukraine in the context of foreign experience”, *Politychne zhyttia*, [Online], vol. 1, pp. 31-40, available at: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2021.1.5> (Accessed 15 February 2024).

12. Tkachenko, H.S. (2017), “Legal principles of service in local self-government bodies in Ukraine”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, [Online], vol. 8, pp. 103-105, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2017_8_22 (Accessed 15 February 2024).

13. Shchebetun, I.S. and Voloshyna, K.Iu. (2022), “Problems of reforming local self-government: foreign experience and Ukrainian realities”, *Pravnychi chasopys Donetskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stusa*, [Online], vol. 2, pp. 82–91, available at: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.2.9> (Accessed 15 February 2024).

14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine “On service in local self-government bodies: Law of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text> (Accessed 15 February 2024).

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine “On service in local self-government bodies: Law of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (Accessed 15 February 2024).

16. Derets, V. (2023), “What's new in the Law "On Service in Local Self-Government Bodies"”, [Online], available at: <https://pravo.org.ua/blogs/shho-novogomistyt-zakon-pro-sluzhbu-v-organah-mistsevogo-samovryaduvannya/> (Accessed 15 February 2024).

17. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine “On civil service: Law of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (Accessed 15 February 2024).

18. Programme SIGMA (2022), “Conclusion of SIGMA regarding the draft Law «On Service in Local Self-Government Bodies»”, [Online], available at: <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/43164.pdf> (Accessed 15 February 2024).

19. Kitsak, T.M. (2016), “Problematic aspects of the implementation and corruption risks of the new legislation of Ukraine on civil service”, *Derzhsluzhbovets*, vol. 5, pp. 10-11.

20. Cabinet of Ministers of Ukraine (2001), Resolution “On the approval of the Standard Regulation on the attestation of local self-government officials: resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2001-%D0%BF#Text> (Accessed 15 February 2024).

21. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), Resolution “On the approval of the Regulation on the system of professional training of civil servants, heads of local state administrations, their first deputies and deputies, officials of local self-government and deputies of local councils: resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-%D0%BF#n14> (Accessed 15 February 2024).

22. Decentralization (2023), “New Law of Ukraine "On service in local self-government bodies": new quality of service”, *Detsentralizatsiia*, [Online], available at: <https://decentralization.ua/news/16506?page=232> (Accessed 15 February 2024).

23. Council of Europe (2022), “Conclusion of the Good Governance Expertise Center within the program "Decentralization and reform of public administration in Ukraine" regarding draft law No. 6504”, [Online], available at: https://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/CoE-LEX_LSG-service_No.6504_as-of-5-August-2022_FINAL_UKR.pdf (Accessed 15 February 2024).

Стаття надійшла до редакції 20.02.2024 р.